

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Uppdaterat: 2016-05-24

Årets resultat för Svenska kyrkan sjönk under 2015

Årets resultat för Svenska kyrkan 2015 uppgick till 1,3 miljarder kronor, vilket är 0,5 miljarder kronor lägre jämfört med 2014. Den främsta förklaringen till att årets resultat sjönk 2015 är ett lägre bokfört resultat från kapitalförvaltningen på nationell nivå. Församlingarnas verksamhetsresultat för året blev något högre i förhållande till 2014. Svenska kyrkans balansräkning stärktes under 2015 och det bokförda värdet på de samlade tillgångarna uppgick vid utgången av året till 44,1 miljarder kronor (prästlönertilgångar ingår inte i denna siffra).

Svenska kyrkans organisation

Svenska kyrkans juridiska form är *registrerat trossamfund*. Det finns tre nivåer i Svenska kyrkan: församlingar, stift och nationell nivå. Varje enhet är självständig och ansvarar själv för sin ekonomi och verksamhet. Det finns inga ägarrelationer mellan nivåerna. Svenska kyrkan som helhet kan därför inte ses som en koncern och det finns ingen koncernredovisning för Svenska kyrkan.

Medlemmar och kyrkoavgifter

Svenska kyrkan hade 6 225 091 medlemmar 2015 vilket motsvarade 63,2 procent av befolkningen. Utträdena år 2015 motsvarade 0,8 procent av medlemmarna och inträdena 0,2 procent av antalet icke-medlemmar. Mer information om medlemsutvecklingen finns på hemsidan www.svenskakyrkan.se.

Församlingen/pastoratet och stiftet beslutar om lokal och regional kyrkoavgift, medan staten (Kammarkollegiet) beslutar om begravningsavgift på alla orter där Svenska kyrkan är begravningshuvudman. Genomsnittlig kyrkoavgift är 101 öre, (dvs. 1,01 procent av kommunalt beskattningsbar inkomst varav fyra öre är regional kyrkoavgift till stiftet) och genomsnittlig begravningsavgift är 24 öre. Uppgifterna avser 2016. Svenska kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten på alla orter i landet utom i Stockholms och Tranås kommuner. Begravningsavgift betalas av alla som har kommunalt beskattningsbar förvärvsinkomst, kyrkoavgift betalas endast av Svenska kyrkans medlemmar. Sedan 2014 ingår inte längre begravningsavgift i medlemmarnas kyrkoavgift.

Församlingar och pastorat

2016 finns det 1 361 församlingar. Många av dessa (959) samarbetar i pastorat, där pastoratet är den ekonomiska enheten med det övergripande ekonomiska ansvaret. 2016 finns det 662 ekonomiska enheter, d.v.s. pastorat plus församlingar med egen ekonomi. De ekonomiska enheterna är av mycket varierande storlek. Störst är Göteborgs kyrkliga samfällighet med 272 211 medlemmar och minst är Fardhems pastorat på Gotland med 635 medlemmar. Medianstorleken per ekonomisk enhet är 4 900 medlemmar. (Uppgifterna om antal medlemmar avser 31 december 2015).

Den lokala nivåns intäkter¹ år 2015 var 19,4 miljarder kronor, kyrkoavgiftens andel av detta är 61 procent och begravningsavgiften 19 procent. De totala tillgångarnas bokförda värden var cirka 34

¹ Avgifter och bidrag inom ramen för Svenska kyrkans utjämningsystem nettoredovisas för församlingar, stift och nationell nivå. För hela Svenska kyrkan totalt sett är utjämningsnettot noll.

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

miljarder kronor och drygt 40 procent av detta består av byggnader och mark, däribland kyrkobyggnader.

Stift

Svenska kyrkan är regionalt indelad i tretton stift. I ledningen för varje stift finns en biskop och en stiftsstyrelse. Stiftets uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet.

Stiftens totala intäkter år 2015 var 1,1 miljarder kronor. Större delen av dessa intäkter kommer från kyrkoavgiften och från utjämningsystemet. Stiftens totala tillgångar var 1,4 miljarder kronor.

Nationell nivå

Svenska kyrkan på nationell nivå har ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter som information, utbildning, ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission, Svenska kyrkan i utlandet m.m. På den nationella nivån förvaltas även ett för hela kyrkan gemensamt kapital, vilket byggts upp under en lång rad år. Det inomkyrkliga utjämningsystemet och ett antal för kyrkan gemensamma IT-system administreras också på den nationella nivån.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ och sammanträder årligen. Kyrkomötet väljer kyrkostyrelsen i vilken ärkebiskopen är ordförande.

Totala intäkter för den nationella nivån 2015 uppgick till 2,1 miljarder kronor, varav 0,7 miljarder utgör nettot av avgifter och bidrag från utjämningsystemet² och 0,3 miljarder var resultat från finansförvaltningen. Resterande del av intäkterna utgörs i huvudsak av statliga bidrag. Av intäkterna från utjämningsavgifter om 1,6 miljarder kronor betalades 0,9 miljarder till stift och församlingar i form av utjämningsbidrag. Den internationella verksamheten ingår i de totala kostnaderna med 0,5 miljarder kronor.

Balansräkningen hade en omslutning om 13,0 miljarder kronor, varav 6,8 miljarder bestod av en långfristig värdepappersportfölj. Skulderna uppgick till 5,4 miljarder och bestod till största delen av likvida medel som de kyrkliga enheterna låter stå inne på kyrkkontot, Svenska kyrkans gemensamma bankkonto.

Värdepappersportföljen förvaltas av externa förvaltare i enlighet med etiska riktlinjer så som de uttryckts i Svenska kyrkans finanspolicy.

För detaljer hänvisas till den nationella nivåns årsredovisning som kan hämtas i pdf-format från hemsidan. Därifrån kan även finanspolicyn laddas ner:

<http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=642584>

² Nettot av utjämningsavgifter 1,6 miljarder kronor (intäkt för nationell nivå) minus utjämningsbidrag 0,9 miljarder kronor (kostnad för nationell nivå).

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Svenska kyrkans ekonomi 2015

Total resultaträkning

Intäkter, kostnader och årets resultat 2015 summerat för samtliga församlingar, pastorat och stift samt den nationella nivån:

<i>Intäkter</i>	<i>Mdkr</i>		
Kyrkoavgift	13,3	} 80%	
Begravningsavgift	4,2		
Utdelning från prästlönetillgångar	0,6	3%	1
Erhållna bidrag och gåvor	1,6	7%	2
Nettoomsättning	1,6	7%	3
Övriga verksamhetsintäkter	0,4	2%	
Resultat finansförvaltning	<u>0,3</u>	1%	
Summa intäkter	22,0		
<i>Kostnader</i>			
Lämnade bidrag	-0,4	2%	
Övriga externa kostnader	-7,6	36%	
Personalkostnader	-12,2	57%	4
Av- och nedskrivningar	<u>-1,1</u>	5%	
Summa kostnader	-21,2		
Finansiella poster	<u>0,5</u>		
Årets resultat	1,3		5

Förklaringar:

- 1) Prästlönetillgångarna, som till största delen består av jord och skog, ägs inte av Svenska kyrkan, men kyrkan förvaltar tillgångarna och har rätt till avkastningen. Hälften tillfaller församlingarna och hälften stiftet. Här redovisas totalsumman.
- 2) Här ingår bland annat den kyrkoantikvariska ersättning som Svenska kyrkan får från staten för antikvariska merkostnader vid underhåll av kyrkobyggnader.
- 3) Gravskötselintäkter och intäkter från uthyrning av lokaler utgör några större poster bland församlingarnas sålda tjänster.
- 4) Antalet anställda omräknat till helårsanställda är 22 612 (2015).
- 5) Svenska kyrkan bedriver inte verksamhet i vinstsyfte. Årets resultat ger därför i sig inget svar på om verksamhetsmålen uppnåtts.

Procenttalen i resultaträkningen ovan uttrycker postens andel av totala intäkter (summa intäkter). Kyrkan är för sin finansiering till största delen, cirka 80 procent, beroende av kyrko- och begravningsavgiften. Ingen generell statlig finansiering utgår utöver den kyrkoantikvariska ersättningen som 2015 uppgick till 460 miljoner kronor.

Driftskostnaderna (inklusive interna poster) på församlingsnivån uppgick 2015 till 20,9 miljarder kronor och fördelar sig enligt följande:

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Verksamhetsgren	Miljarder kronor	
	2015	Andel
Grundläggande uppgiften	6,8	45%
Övrig kyrklig verksamhet	1,5	10%
Styrning och ledning	0,7	5%
Stödjande verksamhet	6,3	41%
S:a kyrklig verksamhet	15,3	100%
Begravningsverksamhet	4,7	
Summa kostnader	20,0	

Ekonomisk ställning

Balansräkningen nedan visar bokförda värden på tillgångar och skulder för församlingar, pastorat, stift och nationell nivå per 31 december 2015.

Tillgångar	Mdkr	
Byggnader, mark, inventarier	16,7	1
Finansiella tillgångar	14,9	2
Övriga tillgångar	12,5	3
Summa	44,1	

Eget kapital och skulder

Eget kapital	36,3	4
Destinerade medel o avsättningar	1,3	5
Långfristiga skulder	1,9	
Kortfristiga skulder	4,6	
Summa	44,1	

Förklaringar:

- 1) Församlingar och pastorat äger totalt cirka 16 000 byggnader, knappt 3 400 av dessa består av kyrkor och kapell. Andra vanligt förekommande byggnadstyper är exempelvis församlings- och förrådsbyggnader. En stor del av det bokförda värdet som anges här avspeglar således inte ett realiserbart värde.
- 2) Finansiella tillgångar utgörs bl. a. av räntebärande värdepapper och aktier. Marknadsvärdet på de långfristiga värdepappersinnehaven var 7,7 miljarder kronor bland församlingarna och 6,8 miljarder kronor på nationell nivå. På den nationella nivån förvaltas kapitalet av externa förvaltare som har etiska riktlinjer att följa.
- 3) Övriga tillgångar består av kundfordringar, kortfristiga placeringar, kassa och bank m.m.
- 4) Eget kapital är en restpost, tillgångar minus skulder, och som sådan beroende av värderingen av fastigheterna. Eftersom en viss del av fastigheterna består av kyrkobyggnader, som har ett svårbedömt bokfört värde, råder också viss osäkerhet beträffande värdet på det egna kapitalet.
- 5) Destinerade medel är pengar som skänkts till kyrkan för särskilt ändamål men där de ännu inte hunnit förbrukas för detta. (Exempel: donation för inköp av ny orgel.)

Svenska kyrkan äger knappt 3 400 kyrkor och kapell, nästan samtliga av dessa ingår i Svenska kyrkans kostnadsutjämnings. Det motsvarar 1 886 medlemmar per kyrkobyggnad, och i landsbygdspastorat är som regel antalet medlemmar per kyrka betydligt lägre. I Fardhems pastorat i Visby stift går det endast 137 medlemmar per kyrka.

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Ekonomi uppdelad mellan de tre nivåerna

Tabellen nedan visar hur 2015 års intäkter, kostnader och resultat för Svenska kyrkan fördelar sig mellan församlingar/pastorat, stift och nationell nivå. I tabellen syns även förändringar jämfört med 2014 års värden. Att intäkter, kostnader och årets resultat i vissa fall inte riktigt korresponderar mot varandra i tabellen beror på avrundningar.

<i>(Mdkr)</i>	2015	2014	Förändr	
<i>Intäkter</i>				1
Församlingar	19,4	18,7	+0,7	
Stift	1,1	1,1	0,0	
Nationell nivå	2,1	2,5	-0,4	
Internt	<u>-0,6</u>	<u>-0,6</u>	<u>0,0</u>	2
Summa	22,0	21,7	+0,3	
<i>Kostnader</i>				
Församlingar	-19,0	-18,4	-0,6	
Stift	-1,1	-1,0	-0,1	
Nationell nivå	-1,8	-1,8	0,0	
Internt	<u>0,6</u>	<u>0,6</u>	<u>0,0</u>	2
Summa	-21,2	-20,6	-0,6	
<i>Finansiellt o övrigt</i>				
Församlingar	0,5	0,5	0,0	
Stift	0,0	0,1	-0,1	
Nationell nivå	<u>0,0</u>	<u>0,1</u>	<u>-0,1</u>	
Summa	0,5	0,7	-0,2	
<i>Årets resultat</i>				
Församlingar	0,9	0,9	+0,1	
Stift	0,0	0,1	-0,1	
Nationell nivå	<u>0,3</u>	<u>0,8</u>	<u>-0,5</u>	
Summa	1,3	1,8	-0,5	
Totala tillgångar	44,1	42,9	+1,2	
Eget kapital	36,3	35,1	+1,2	

Förklaringar:

- 1) Förändring som får positiv resultatpåverkan anges med plustecken, medan förändring som får negativ resultatpåverkan anges med minustecken.
- 2) För att kunna summera de tre nivåernas intäkter och kostnader till totalsummor behöver i vissa fall eliminering göras av interna mellanhanden, t.ex. vidareförmedling av bidrag som Svenska kyrkan fått av staten.

Årets resultat för Svenska kyrkan 2015 uppgick till 1,3 miljarder kronor, vilket är 0,5 miljarder kronor lägre jämfört med 2014. Den främsta förklaringen till att årets resultat sjönk 2015 är ett lägre bokfört resultat från kapitalförvaltningen på nationell nivå. Församlingarnas verksamhetsresultat för året innebär i sig en förbättring i förhållande till 2014.

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Ekonomiska förutsättningar sedan år 2000

Svenska kyrkans intäkter har, med undantag för 2011, stigit varje år under 2000-talet trots minskat antal medlemmar. Genom att utträden ofta är i yrkesverksam ålder innebär en procent i utträden att kyrkoavgiften minskar med mer än 1 procent. Men genom ökande förvärvsinkomster har medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster stigit. Avgiftsunderlaget för kyrkan har därmed stigit och intäkterna har därför ökat trots minskande medlemsantal. På kort sikt har sysselsättningsutvecklingen större betydelse än de relativt små förändringarna i antalet medlemmar, vilket avspeglas i hur kyrkoavgiften förändrats under 2000-talet. Genom att den kyrkoavgift som medlemmen faktiskt betalar ett visst år redovisas till kyrkan först efter två år, påverkas församlingens intäkter av förändring i sysselsättningen med två års fördröjning. In- och utflyttning har ofta mycket stor betydelse för en församlings ekonomi. Landsbygdsförsamlingarna har på grund av befolkningsomflyttningar under en längre tid levt med minskande medlemsiffror.

(Mdkr)	<u>2000</u>	<u>2005</u>	<u>2010</u>	<u>2015</u>
Kyrkoavgift	8,7	11,0	12,8	13,3
Begravningsavgift	2,4	3,1	3,7	4,2
Finansförvaltning	0,1	0,8	0,4	0,3
Övriga intäkter	<u>2,2</u>	<u>3,0</u>	<u>3,4</u>	<u>4,2</u>
Summa intäkter	13,4	17,9	20,3	22,0

Man ser i tabellen ovan att ökningstakten avseende intäkten från kyrkoavgiften växlat ned efter 2010.

Kyrko- och begravningsavgiftssatserna har under perioden varit i stort sett oförändrade:
(öre)

	<u>2000</u>	<u>2005</u>	<u>2010</u>	<u>2016</u>
Kyrkoavgift	95	98	99	101
Begravningsavgift	28	25	24	24

I dagsläget tappar Svenska kyrkan medlemmar främst på grund av utträden, men från mitten av 2020-talet väntas generationsväxlingen vara den mest drivande faktorn för utvecklingen. Takten på medlemsminskningen väntas då också att öka.

Prästlönetillgångar

Prästlönetillgångarna består av donationer, ofta ända från medeltiden, som getts till Svenska kyrkan för avlöning av församlingarnas präster. Funktionen att avlöna prästens lön har de inte längre utan avkastningen används till att stödja kyrkans arbete. Prästlönetillgångarna ägs *inte* av kyrkan, de är formellt sett stiftelse-liknande självägande förmögenheter. Genom lag har Svenska kyrkan uppgiften att förvalta tillgångarna och har rätt att ta del av avkastningen från dessa. Prästlönetillgångarna var skattebefriade fram till och med 2009. Från och med 2014 är inkomstskattskyldigheten till viss del begränsad i och med att realisationsvinster vid försäljning av fastigheter och avkastning från värdepappersplaceringar inte omfattas av skattskyldigheten.

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Prästlönetillgångarna består av skog, jord och värdepapper. Värdet på tillgångarna var i december 2015:

(Mdkr)	Bokfört värde	Marknadsvärde
Skog och jord	8,2	26,0
Värdepapper	2,7	3,0
Övriga tillgångar	1,4	1,4
Skulder	<u>-0,2</u>	<u>-0,2</u>
Nettoförmögenhet	12,1	30,2

Redovisningen av marknadsvärden ovan vad gäller prästlönefastigheter utgår från taxeringsvärdet, multiplicerat med faktorn 1,33. Enligt fastighetstaxeringslagen ska taxeringsvärdet på en fastighet bestämmas till 75 procent av bedömt marknadsvärde. Fastighetsinnehavet består av 466 000 hektar skogsmark, 39 000 hektar åkermark, 8 000 hektar betesmark och 24 000 hektar övrig mark

På basis av 2015 års resultat lämnar prästlönetillgångarna en utdelning om 559 miljoner kronor år 2016. Av detta får församlingarna häften, resterande del av utdelningen omfördelas inom ramen för det kyrkliga utjämningsystemet.

Mer information finns på Svenska kyrkans hemsida, www.svenskakyrkan.se och hos Svenska kyrkans informationsservice, info@svenskakyrkan.se, 018-16 95 00.
Ansvarig för faktabladet: Jan Östlund